

מסורת הש"ס

(א) פסחים (ב) ט"ז
ק"י כ"ב קה"א (א) כ"ב ח'
פ"ט

מוסף רש"י

ראובן שמכר שדה
לשמעון באחריות. שאל
עליו בעל חוב דראובן
מחמתן כעל חוב
ששעבוד לו דראובן, ששם
לו דראובן וזו משעון
לשמעון, ולא היו לו נכסים
עד על דבר אחריות זה
ופסחים (א) וקפ"ט עליו
במלוה. שאל היו משעון
לשמעון ששם על שדה זו
וכתב לראובן שטר עליו
ושעבוד נכסיו לו משעון
(שם) ומה דראובן.
המכור, ולא בעל חוב
וטורפה משמעון ועדיין לא
נתן משעון המעות לראובן
ולא לתתו, ופי' ומה
משעון בעל חוב דראובן
באותה המעות (שם) דינא
הוא דאמר ליה בני
ראובן. אפי' דלמטען
קבל עליה אחריות מכרה
זו אפילו הכי יכולין גבי
ראובן ללחץ על שמעון
ולמחץ אגון מטלטלי
שכב אביו בגד. לא היה
חייב עליו אלא תחת אלו
היה קן ליתן לבעל חוב
ולא לנכסן כעל אחריות
מכירתו. דמטלטלי דיתמי
לא שיעבדו לבעל חוב.
דקרקע של יתומים נכסן
ליתן למכרין בעל חוב גובה
אחת בחובת אביהן. משום
דיתמי לא חיישינן
עליהן. אבל על תחת שאל
היו נכסן לא חיל שיעבדו
חיישינן עליהן וכשנן נכסן
אין חיל להו. ולגמלי
המעות דיתמי יתומים לא
היו זה כלם (שם) אמר
רבי אי פיקח אידך. זה
משעון. ויטען ויחלץ לנכס
אין לו משעון לפרוע נכס
אלא קרקע יב ויחזקה
הם חמומתם וחרו וזכה
חזקתם חסד כעל אחריות
מכרה שקבל אחריות
עליו. ולגמלי
דשעבד יב אביו לכו לא
אשע אפילו מלחא דלא
מטלטלי הוא דשעבד גביה
אלא קרקע (שם) ויתומים.
גבי חוב, שבעד קרקע.
מן היותו בעל חוב. שאל
אחרת שמתקבל לו אביו
מעות. חוב וזכה אחרת
מן ויתומים כ"ב קה"א.
רצה מזה גובה רצה
מזה גובה. רצה מלי
גובה אחרת שדה, דלמח
ליה שיעבד שקבל. רצה
מחמתן גובה מזה גובה
דל"ל על בעל דברים דל"ל
את דשקל מליה נכס
דראובן כ"ב קה"א. ולא
אמר. גובה מליה אלא
דקן לו ביעות (שם).

תוספתא ר"ד

אמר רבי ר' ר' ר' ר' ר' ר'
שדה. דאמר ר' ר' ר' ר' ר'
באחריות וחרו משעון
ומכרה לראובן באחריות
ואתא ב"ח דראובן וקטרי'
לי מניה דינא הוא דאביל
שמעון ופספי לראובן
פי' אתא ב"ח דראובן
שדה שטור קודם לכתובה
ראשונה שמכר ראובן
לשמעון ואילו בא ופצעה
ב"ח שמעון ה"ז דהוה
טריף ליה אמר רבי ר' ר'
דינא דאביל שמעון ופספי
לי' שאלו מכרה שמעון

מי שהיה נשוי פרק עשירי כתובות

צב.

עין משפט
נר מצוה

יד א ב מ"י ש"ט מהל'
מכרה ב' י' פסג
לחין קס טע"ט ח"מ פ'
דכ טע"ז ב'
גו ב ד' מ"י פ"ח מהל'
מלו וטו ב' י' פסג
עשין עד טור ח"מ פסג
קפ'
בז ה מ"י ש"ט ס' ל' פסג
שס טע"ט ח"מ פ'
ק טע"ז ב'
י"ו מ"י פ"ט מהל' מהל'
וטו ב' ג פסג עשין
ד טע"ט שס ס' קט'
טע"ז ב'

תוספתא ר"ד (המשך)

זה לאחר באחריות וכתב
ב"ח דראובן וטורפה ממנו
היה משעון מספרו ועל
ראובן לא יוכל לחזור
שהיה שלא באחריות
לקחת ממנו כך כשכברה
לראובן עצמו ופי' זה
א"ל רבא נהי דאחריות
דעלמא קבילי עליה
אחריות דנפשיה מי קביל
עליהו פי' כל העדושים
עליו שלא מחמתו קבל
עליו אבל ערעור הכא
לא מחמתו לא קבל
עליו ומכרה רבא דראובן
ש"ש שדה מיעקב ומכרה
לשמעון שאל באחריות
וחזר ומכרה לראובן
באחריות ואתא ב"ח
דיעקב וקטריף לה מניה
דינא הוא דאביל שמעון
ומפסי ליה מ"ט פסג
דיעקב כ"ח דעלמא דמ"י
אמר רבי ר' ר' ר' ר' ר'
שדה לשמעון באחריות
וקפ"ט עליו במלוה פי'
שאל נתן לו משעון דמי
השדה אלא כתב לו
ש"ט עילתו ומה דראובן
ואתא ב"ח דראובן וקטריף
לה משעון ופי' ומה
בוזי דינא הוא דאביל
בני ראובן לשמעון אגון
מטלטלי שכב אביו בגד
וכ"ח (דיתמי) לבי
לא משתעבד אמר רבא
ואי פיקח הוא שמעון
מכר לי ניהלי וחרו גבי
לה מניהו דאביל דאביל
אב"א יתומים שבעד
קרקע בחוב אבירה ב"ח
גובה אותה מן פי' כיון
דהוה משעבדא לאביותו
כאילו זכנו מפרא אבל
השקא חוקין דמטלטלי
דיתמי משתעבדי לב"ח
ואפי' דקיל דריכא דאית
לי וזוי ללוה לא מצו
לפלוקי לב"ח בקרקע
הכא שאני משום דא"ל
אמאי שטרותי נפשיכו
מלשלומי משום דלית לבו
קרקע אגון עבדו מלחא
רחתו לכו וכו' דאביל
לכו האי ארעא משעבדא
לידכו ומשעבדא נמי
לידכו מ"י: אמר רבא
ראובן שמכר כל שדותיו
לשמעון וחרו שמעון ומכר
שדה אחת ללוי וכתב ב"ח
דראובן רצה מזה גובה
רצה מזה גובה ולא
אלא דקן ביעות אבל
זכר ויבורית ועדיית לא

וקפו במלוה לא מצי אמרי בני ראובן לשמעון מיד דהשעין הן מעות
כאלו הן מוחזקין בידו נמשכין חמת השדה אם יטרפוה ממנו וא"כ אתי
שמיך דנקט באחריות דשאל באחריות אין חילוק בין וקפו ללא וקפו
ואפי' אם מ"ל דקפיו לאו דיוקא ולא נקט וקפו אלא משום לימור
שנתקיים המכר דכל זמן דעילי ונפיק
אזוי אין המכר קיים ובשוקפו עליו
במלוה מו לא עילי ונפיק אזוי ולא
הוה זריך למימר אלא ונתקיים המכר
ומו לא אפי' אומר רבי דלעטרין
למינקט באחריות דאי שאל באחריות
לא הוה שמעין מניה אלא מאי
דשמעין ממחתי' דמה שאין הלוקח
רשאי לתת המעות לנ"ח מחתי' היא
נפ' הכותב (לעיל פד.) ר"ע אומר אין
מרחמין דין אלא ינתנו ליורשים
שכולן זריכין שבעה ואין היורשים
זריכין שבעה אבל השתא קמ"ל
אפי' שאל מוחזק כן ופי' יעבדס
לעצמו חמת אחריות שצדיקן חייב
אפי' הכי לא יעבדס דמטלטלי דיתמי
ינתנו ועוד נראה לרבי דקפ"ט במלוה
דיוקא דלא לאו הכי מאי קאמר דינא
הוא דלמח ליה בני ראובן לשמעון
מטלטלי שכן אביו גנב עד כאן לא
קאמר ר"ע יתנו ליורשים אלא משום
לזכרון זריכין שבעה ואין היורשים
זריכין שבעה הא אי אחרים נמי לא
הוה זריכין שבעה משמע דמדה
שינתן לאחרים והכל האל לוקח מאי
שבעה זריך הא ליכא למימר הכא
שאל התפיסו זכרי דכל זמן דהמעות
המקם בידו עדיין למה יתפיסו אחרים
מחמתהם הלכך נקט וקפו במלוה
דהואיל וקפו במלוה איכא למיתש
טפי שמה התפיסו זכרי שיעבד אס
יטרפוה ממנו דקן מלוה ישאל ממנו
כל שעה שירצה שיכחז עליו שטר
מלוה אבל לא וקפו ליכא למיתש לשמה התפיסו זכרי וליכא שבעה
והואיל וכן לא מצי יתמי למימר ליה ולא מיד. מ"י. ויתמי הוהיל ולא
וקפו ליכא למיתש לזכרי א"כ למחן דמפרש טעמא דעטרין פרק שס
היתומים (דף כג.) דאין מוקקין לנכסי יתומים קטנים אלא"כ רבית
אובלת כהן משום זכרי משכחת לה דמוקקין כמו לראובן שמכר שדה
לשמעון באחריות ולא וקפו עליו במלוה ומה שאל שמעון האחריות
ליתומים ואח"כ נתאלת שאניה שלו הכי עכשיו חזר על היתומים
ומוקקין הוהיל ולא חיישינן לזכרי ואמר לי רבי נהי דיתומים
גדולים לא הוה חיישינן לזכרי כ"ה דיתומים קטנים חיישינן טפי:
ופי' י"ח ב"י. אומר רבי דכדכחא הוא לא מצעיה היכא דלא
פייסיה דלוי יוכל לעכב המעות אלא אפי' פייסיה
דמ"ד"ה הכי פרע חוב שלהם וסילק בעל חוב זה מעליהן קא משמע
קן דאפי' אמרי ליה אגון מטלטלין כ"י: א"י פיקח אידך מנבי' דהו
ניהייהו וכו'. מכאן יש להוכיח דאפי' דלמח"ג לעיל בפרק הכותב
(דף טו.) דדינו דבעל חוב בוזי היכא דלית ליה וזוי מ"מ אם הפסד
הלוה בכך לא יתן לו וזוי כגון הכא דמצי מגבי להו קרקע ואילו
עושה שלא כדיו: ר' R'
בשטר אחד דכשני שטרות לא אמרי' רצה מזה גובה רצה מזה גובה
משום דלתי יכול לגבות מלי אלא"כ לקח משמעון אותה שקנה באחריות
מראובן דאי לקח אחת מאותן שלפני האחרונה לא גבי בעל חוב מלי
דל"ל הניח קן שמעון מקום לגבות הימנו כשקנה את שלי מראובן
ומשעה שקנאה שמעון נסתלק שיעבודך ונשאר שיעבודך על הנותנות
ואלא נהירא לרבי דמצי שמעון למימר ליה מ"ט אמור דקן אין נפרעין מנכסים משועבדים במקום שיש גם שם חורין ואפי' הן יזכירות הכס הוא דראובן בעל חובו הוא ואמור דקן מפני מקון העולם לא זמן שיש אלא בעל חובו כדי חובו לא יטרור לקוחות אבל כאן שמעון לאו בעל חובו הוא ואף עליו מנה טירפא הוא בא:

ואלא בעל חוב דראובן. שהיה שטרו קודם למכרה ראשונה שמכרה
לראובן לשמעון ואילו בא ומלחא ביד שמעון הכי נמי הוה טריף לה:
דינא הוא דאביל שמעון ומפסי ליה. כשם שאילו מכרה שמעון זה לאיש
אחר באחריות וכתב בעל חוב דראובן וטורפה היה שמעון מפלוה ועל
ראובן לא יוכל לחזור שרהי שלא
באחריות לקחה הימנו כך כשמכרה
לראובן עצמו ופי' זה נהי דאחריות
דעלמא. כל העדושים עליה שלא
מחמתן ראובן קיבל עליה שמעון:
אחריות דנפשיה. ערעור הכא לו
מחמת עצמו: כבעל חוב דעלמא דמי.
המעורר עליה שלא מחמתן ראובן אלא
מחמת מ"י שמכר לו לראובן מחלה
וכשם שאל לקחה לראובן מלי ומכרה
לשמעון שאינו אחיו שלא באחריות
וזכר שמעון ומכרה לראובן באחריות
וכא בעל חוב דלוי הקודם לשטר
מכרה ראשונה וטורפה מראובן זריך
שמעון לפגותו שרהי באחריות מכרה
והוא לקחה שלא באחריות אף כשירשה
לראובן מיעקב ומכרה וכתב בעל חוב
דיעקב ופספי שמעון ולא אמרי' דראובן
כרעה דלבוה הוא לאחריות דראובן
לא קיבל עליה שמעון: וקפ"ט עליו
במלוה. שאל נתן לו שמעון דמי השדה
כאלו שאל בעל חוב חוב עליהם:
ופייסיה בוזי. במחמת מ"י השדה
שהיה חייב ליתמי פייס את הנושה
כעל לראובן באחריות מכרה לו:
מטלטלי שכן אביו גנב. והיה בעל
חוב של אביו מוטלף ממנו שאין לנו
קרקע והמעות לא היה קן ליתן
דמטלטלי דיתמי לא משתעבדי לבעל
חוב ועמה גם אחת אין קן לחזור
עליו על האחריות לפי שאין לנו
קרקע מאביו: מגבי להו ארעא.
כשמצעוהו היתומים יפרע להן קרקע

דמי המעות והדר גבי מניהו כשכיל אחריות אביהם ולא מצי למימר
דאי רישת קרקע זה מאביו אלא לקטוהו במעות דלמח להו ע"י שעבד
חוב אביהם כלה לנכס והרי היא לנכס כירושא ששקל אביו
בחייו: ב"ח. של אביהם: חוזר וגובה אופה מהם. כאלו נפלה
לנכס ממש בירושה: כל שדוסי. בשטר אחד. דכשני שטרות אין
בזיון מלי אלא א"כ לקח משמעון אותה שקל מראובן באחריות
דמי א"ל הניח קן שמעון מקום לגבות הימנו כשקל את זו ואין
זו בשעבודך דאין נפרעין מנכסים משועבדים במקום שיש גם שם
חורין: רצה מזה גובה רצה מזה גובה. וכדמקסי ואילו דקן לוי
משמעון ביעות משעבד בעל חוב עליה ולא שכן ביעות משל
לראובן אלא יזכירות מזה ביעות מלי דל"ל לקחה את שעבדו ביעות
ליה אתה לקחת כל השדות ונכנסת תחת ראובן להשתעבד לחובי
וכל זמן שאלמא משל ראובן אלך כלום לא אעריה את לי שהניח
לי מקום לגבות רצה מלי גובה כגון אם לא ימלא אלא שמעון משל
ראובן אלא יזכירות מזה ביעות מלי דל"ל לקחה את שעבדו ביעות
שדני מוטל עליה. ואפי' דלוי לקחה לוי לבינויות זו מראובן והניח
אלו יזכירות לא היה יכול בעל חוב דראובן לחזור על לוי דמחן
(גטין מה) אין נפרעין מנכסים משועבדים במקום שיש גם שם חורין ואפי' הן יזכירות הכס הוא דראובן בעל חובו הוא ואמור דקן מפני מקון העולם לא זמן שיש אלא בעל חובו כדי חובו לא יטרור לקוחות אבל כאן שמעון לאו בעל חובו הוא ואף עליו מנה טירפא הוא בא:

דינא

ולא נהירא לרבי דמצי שמעון למימר ליה מ"ט אמור דקן אין נפרעין מנכסים משועבדים במקום שיש גם שם חורין ואפי' הן יזכירות הכס הוא דראובן בעל חובו הוא ואמור דקן מפני מקון העולם לא זמן שיש אלא בעל חובו כדי חובו לא יטרור לקוחות אבל כאן שמעון לאו בעל חובו הוא ואף עליו מנה טירפא הוא בא:

